

דו"ח הבנק העולמי, האו"ם והאיחוד האירופי: שיקום עזה מצריך כ-485 מיליון דולר לטווח המידי והקצר

ירושלים, 6 ביולי, 2021 - 11 הימים של העימות הצבאי במאי 2021 בעזה גרמו למותם של למעלה מ-260 איש, בהם 66 ילדים ו-41 נשים, והחריפו טראומות קודמות, במיוחד בקרב ילדים. המחיר האנושי הוחמר בשל הנזק הכולל והנזקים לתשתיות ולמגזרים החברתי והפיננסי, כמו גם לפריון המשק. דוח מהיר להערכת נזקים וצרכים (A Rapid Damage and Needs Assessment - RDNA) חושף נזק חומרי של עד 380 מיליון דולר והפסדים כלכליים בשווי 190 מיליון דולר. עלות השיקום נאמדת בכ- 485 מיליון דולר ל-24 חודשים הראשונים.

הדוח להערכת נזקים בעזה נערך בשיתוף פעולה בין הבנק העולמי, האו"ם והאיחוד האירופי מיד עם הפסקת הלחימה, בשיתוף פעולה עם הרשות הפלסטינית ובהתייעצות עם החברה האזרחית והמגזר הפרטי בעזה. בעוד ההערכות של הדוח ראשוניות בלבד, הן נדרשות על מנת לזהות ולתעדף דרכי התערבות ושיקום.

"זהו עוד מקרה מצער שבו העם הפלסטיני בעזה ראה את עצמו בעיצומו של סכסוך והרס. המשבר ההומניטרי מחריף בכלכלה שיש לה קשר מוגבל ביותר לעולם החיצוני. התוצר המקומי הגולמי (GDP) של עזה עלול להתכווץ ב-2021 ב-0.3%, לעומת צמיחה שנתית מוערכת של 2.5% לפני פרוץ המשבר. על בסיס הערכה זו, אנו מקווים לגייס את תמיכת המדינות התורמות לתמוך בהשבת תנאי מחיה ופרנסה מכובדים בעזה, ולהוביל את הדרך להחלמה", אמר קנתן שנקר, מנהל אזורי בבנק העולמי, הגדה המערבית ורצועת עזה.

המשבר האחרון גרם נזק רב למצב הסוציו-אקונומי הרעוע ממילא. תושבי עזה סבלו מהעלויות המצטברות, האנושיות והכלכליות, של המשבר המתמשך לאורך שלושת העשורים האחרונים, וזאת בנוסף למגבלות מתמשכות על תנועת אנשים וסחורות מסחריות במעברי גבול, הגבלות על הדיג מול חופיה, וכעת גם מהשפעות מגפת הקורונה. שיעור האבטלה המדאיג של עזה עומד על כ-50% ויותר ממחצית האוכלוסייה חיה בעוני. בעקבות המבצע האחרון, 62% מאוכלוסיית עזה הוגדרו כחסרי ביטחון תזונתי.

על פי דוח RDNA, הערך המוערך של הנזק הפיזי שנגרם לעזה במשבר האחרון נע בין 290 ל-380 מיליון דולר. השירותים החברתיים נפגעו הכי קשה (140-180 מיליון דולר), יותר ממחצית הנזק הכולל. הנזק לתחום הדיור לבדו מהווה כמעט 93% מסך הנזקים הכלכליים. המגזרים הבאים שנפגעו בצורה הקשה ביותר הם המגזר הפיננסי וייצור, בעיקר חקלאות, שירותים, סחר ותעשייה.

בנוסף, המשבר במאי הוביל להפסדים כלכליים (פגיעה בתזרימים כלכליים, ייצור ושירותים) שנועו בין 105 ל-190 מיליון דולר. השירותים החברתיים נפגעו באופן הכי קשה, עם כ-87% מההפסדים כתוצאה מהוצאות על בריאות, רווחה ואבטלה. המשבר החליש באופן משמעותי את מקורות הפרנסה ורשתות הביטחון של האוכלוסייה הפגיעות ביותר בעזה.

"הפסקת האש שהושגה בחודש שעבר מחזיקה מעמד על פי רוב אך נותרה שברירית. האו"ם ממשיך במאמציו הדיפלומטיים מול כל הצדדים הנוגעים בדבר כדי לבסס את הפסקת האש. בינתיים אנחנו עושים כל שביכולתנו כדי לענות על הצרכים הדחופים ביותר שיאפשרו לפלסטינים תושבי עזה להתחיל בתהליך ההחלמה והשיקום מהר ככל האפשר. דוח ה-RDNA הינו צעד חשוב בתהליך זה. אני קורא לקהילה הבינלאומית להתאחד ולתמוך במאמצים אלה", אמר טור ונסלנד, המתאם המיוחד מטעם האו"ם לתהליך השלום במזרח התיכון.

דוח ה-RDNA בעזה מקדם גישה של 'לבנות מחדש טוב יותר' בעזה, על ידי בנייה-מחדש של כלכלה ותשתיות עמידות יותר וידידותיות לסביבה, לצד פיתוח יכולתם של האזרחים לספוג זעזועים, בנוסף לשיפור ברמת החיים והמחיה. נקודות תורפה שאולי תרמו תרומה שלילית למשבר יטופלו, במידת האפשר, בתהליך השיקום, מתוך מטרה לאפשר לקהילות מוחלשות לנהל ולצמצם סיכונים עתידיים. הצעדים המומלצים נעים ממענה לצרכים מיידיים ועתידיים, כגון שחזור של תשתיות באופן בר-קיימא סביבתית וחסכוני באנרגיה, ועד לחיזוק רשת הביטחון החברתי ויישום רפורמות מדיניות ממוקדות.

ה-RDNA ממליץ על התאוששות ושיקום מיידיים וקצרי טווח של 24 חודשים, כאשר הצרכים נעים בין 345 ל-485 מיליון דולר, מתוכם 125 עד 195 מיליון דולר בטווח המידי (עד סוף 2021) ו-220 עד 290 מיליון דולר בטווח הקצר (6 עד 24 חודשים).

סדרי העדיפויות מתמקדים בחזרה לנורמליות מסוימת על ידי מתן סיוע מהיר, תיקון נזקים לתשתיות והחזרת שירותים חיוניים למצב טרום המשבר, ואף מעבר.

הבראה משמעותית כוללת סיוע במזומן לכ-45,000 בני אדם לסיוע במזון וסיוע אחר, מתן תוספת להעסקת 20,000 משרות מלאות למשך 12 חודשים, ותעדוף פתרונות דיור עבור למעלה מ-4,000 משפחות שביתן נהרס או ניזוק חלקית, לרבות כ-7,000 ילדים ממשפחות שאיבדו את בתיהן. יש צורך בהתערבויות מוקדמות כדי לשפר את ייצור המזון בתהליכים חקלאיים, דיג ושיקום נכסים פיזיים. בנוסף, יש צורך בתמיכה כספית כדי לשקם ולבנות-מחדש עסקים קטנים, יוזמות ומפעלים קטנים שניזוקו קשות במשבר, אשר מספקים שירותים, סחורות ומשרות בקהילה, עם דגש על טכניקות חסכוניות באנרגיה.

"האובדין בחיי אדם וההשפעה החברתית-כלכלית ההרסנית של סבב הלחימה האחרון מזכירים לנו שוב שעלינו לטפל בשורשי הסכסוך. יש לגבות את תהליך ההבראה של עזה בתהליך שלום משמעותי שיביא ביטחון וכבוד לכל. בעוד אנו מכירים בחשיבות של מאמץ ה-RDNA, שיקום בר-קיימא של עזה תלוי רבות בהתקדמות התהליך המדיני ובפתרון מבוסס מו"מ. יש גם חשיבות מכרעת לאחדות פלסטינית ולהתחדשות דמוקרטית באמצעות בחירות חופשיות והוגנות," אמר סוון קון פון בורגסדורף, נציג האיחוד האירופי.

מעבר לתקופת השיקום המיידית בטווח הקצר, נדרשים מאמצי שינוי מדיניות שיטתיים כדי לשמר התאוששות, כולל בניית ממשל בר-קיימא על ידי הרשות הפלסטינית ויצירת סביבה המאפשרת צמיחה במגזר הפרטי, ושדרוג את השירותים במעבר כרם שלום על ידי ישראל. כמו כן, דרושה תמיכה בתוכניות ליצירת מקומות עבודה לגברים ולנשים, עם 20,000 משרות מלאות למשך 12 חודשים בתור התחלה, לצד הכשרה במיומנויות דיגיטליות במטרה להיכנס לעידן הדיגיטלי ולהתגבר על בידוד גיאוגרפי. תחומים נוספים כוללים שימוש חוזר במים לחקלאות, אנרגיה מתחדשת, הרחבת מתקני ושירותי בריאות, שיפור איכות החינוך וגישור על פערי למידה. בנוסף, ישנו צורך במנגנוני הגנה על נשים, נוער ופליטים.

הבנק העולמי, האו"ם והאיחוד האירופי מחויבים לספק תמיכה קריטית לעם הפלסטיני בחודשים הקרובים ולהבטיח התאוששות, תוך הכרה כי התאוששות מהירה בטווח הקצר תהיה תלויה בתמיכה כספית מהמדינות התורמות, לצד שיתוף פעולה מצד ישראל על מנת לאפשר כניסה של חומרי בניין המיועדים למטרות אזרחיות.

המתודולוגיה העולמית של דוח ה-RDNA מעריכה רק נזקים פיזיים והפסדים כלכליים, תוך הצעת כיווני מימון מתורמים לשיקום והתאוששות. המתודולוגיה אינה ערוכה לאמוד השפעות עתידיות ואימפקט אחר על עזה, כגון נזקים מסוימים להתפתחות חברתית ואנושית, שגם הם משמעותיים.
